Notariusz

Notariusz (dawniej **rejent** od słowa regent, czyli uprawniona osoba, sprawująca władzę w imieniu monarchy, gdy ten nie może wykonywać swoich obowiązków) – mianowany przez ministra sprawiedliwości prawnik notariatu upoważniony do sporządzania aktów notarialnych i dokonywania innych czynności notarialnych.

Po raz pierwszy za pontyfikatu Juliusza I wspomina się o urzędzie *primicerius notariorum*, czyli starszego notariusza Kościoła.

Wybrane zadania notariusza

Do czynności notarialnych należą:

- sporządzanie aktów notarialnych;
- sporządzanie aktów poświadczenia dziedziczenia;
- sporządzanie poświadczeń:
  - własnoręczności podpisu,
  - zgodności odpisu, wyciągu lub kopii z okazanym dokumentem,
  - daty okazania dokumentu,
  - pozostawania osoby przy życiu lub w określonym miejscu;
- doręczanie oświadczeń;
- spisywanie protokołów (np. walnych zgromadzeń organizacji społecznych, spółek);
- sporządzanie protestów weksli i czeków;
- przyjmowanie na przechowanie dokumentów, pieniędzy i papierów wartościowych;
- sporządzanie wypisów, odpisów i wyciągów dokumentów;
- sporządzanie projektów aktów, oświadczeń i innych dokumentów.

Uprawnienia

Notariusz Warszawa w zakresie swoich uprawnień działa jako osoba zaufania publicznego, korzystając z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym. Czynności dokonane przez notariusza mają charakter dokumentu urzędowego. Przy dokonywaniu czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należytym zabezpieczeniem praw i słusznych interesów stron oraz innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne. Rolą notariuszy w systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej jest zapobieganie sporom sądowym poprzez zapewnienie pewności i bezpieczeństwa obrotu. Dlatego, z formalnego punktu widzenia, notariusze nie wykonują usług jak adwokaci czy radcowie prawni, lecz dokonują czynności notarialnych, podobnie jak sądy.

Notariusz za swoje czynności pobiera taksę notarialną, opłatę ustalaną rozporządzeniem ministra, która jest uzależniona od typu czynności i wartości przedmiotu czynności notarialnej. Poza tym notariusz jest płatnikiem (czyli poborcą) podatku od czynności cywilnoprawnych i podatku od spadków i darowizn oraz pobiera i odprowadza do sądu opłaty sądowe.

Regulacja prawna w Polsce

Działalność notariuszy reguluje ustawa z dnia 14 lutego 1991 roku *Prawo o notariacie*. Ustrój notariatu w Polsce jest podobny do ustroju notariatu w innych krajach prawa łacińskiego, czyli wywodzących swoje prawo cywilne z prawa rzymskiego. Nie należy mylić notariuszy Europy kontynentalnej (ang. „notary of civil law”) z *notary public* funkcjonującymi w krajach anglosaskich (głównie USA, Wielka Brytania i Irlandia).

Rejestry Notarialne

W 2009 roku Krajowa Rada Notarialna utworzyła system informatyczny do prowadzenia Rejestru Aktów Poświadczenia Dziedziczenia, a obecnie zapewnia nadzór nad prawidłowym jego funkcjonowaniem oraz zapewnia całemu społeczeństwu możliwość korzystania z zasobów tego Rejestru.

Utworzenie Rejestru Aktów Poświadczenia Dziedziczenia związane było z powierzeniem polskim notariuszom nowych kompetencji z zakresu prawa spadkowego. W szczególności notariusze mogą dokonywać alternatywnie wobec postępowań sądowych - notarialnych poświadczeń dziedziczenia. Notarialny akt poświadczenia dziedziczenia zarejestrowany w wyżej wymienionym Rejestrze ma skutki prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

W 2011 roku utworzony został kolejny rejestr elektroniczny, Notarialny Rejestr Testamentów, którego celem jest, z jednej strony, zmniejszenie ryzyka, że testament pozostanie nieznany lub będzie ujawniony z opóźnieniem, a z drugiej strony – ułatwienie ujawnienia tegoż testamentu po śmierci testatora. Dokonano również unowocześnienia zaplecza informatycznego i połączenia obu rejestrów w jeden spójny system o nazwie Rejestry Notarialne.

W 2012 roku Notarialny Rejestr Testamentów został przyłączony do Europejskiej Sieci Rejestrów Testamentów. Od tej chwili obywatele polscy za pośrednictwem notariusza mogą przeszukiwać zagraniczne rejestry testamentów, a obywatele innych państw – zadawać zapytania do rejestru polskiego.